

כרטיסי קולנוע זיכיון, תאריכי מסמכים שונים

אולי החמורה בשינוי החיפוי של הפרשה תחת להגיה לצרפתי בצאת מן התמונה, התריס נגדו: "אין לך כל זכות להצהיר כאן הצהרות" — והועדה החליטה לחזור ולחקור ודוק את צרפתי.

ומיד הסתכר ברשת גדולים וטובים, וביניהם יעקב חושי בכבודו ובעצמו.

קושיניר: אתה הודעת לנו מקודם שחייב ברגר אמר לך שפרייליך מקבל 200 ל"י, האם זה נכון?

צרפתי: בלי כל ספק, הוא אמר זאת על המדרגות הפנימיות של בניין העירייה.

קושיניר: אמרת, כי פרבשטיין מסר שפרייליך הודיע להם תמיד מראש מתי תהיה ביקורת, וא לאשר זאת בנוכחות פרייליך.

צרפתי: אני מאשר זאת. זה היה בתוך המכונית של מר פרבשטיין בכניסה לרחוב ביאליק.

ווייסברגר (פונה לצרפתי): האם אני לא שאליך, אם אתה מוכן לומר זאת עליי מר-חושי?

"יעקב חושי יודע — מדוע מכסים?"

עתה, לחץ מכל עבר, גילה צרפתי את אשר החליט, אולי, לכמוס בלבו, גינה והחל מגולל פרשת האשמות חדשות, אחריהן גרמו לגילויים נוספים ואלה לא רים וחזרו לחילה, עד כי "ישבו בתמונה" כולם, מהאזוב אשר בקצה המחלקה ועד אודימולד העירייה, אבא חושי עצמו.

צרפתי: לא נכון. הייסברגר אמר שגיסו, שהוא אחד האנשים החשובים בבית חרושת נשר, נפגש עם מר יעקב חושי ודיבר איתו על ענין השחיתות. בפגישה אתי שאל ווייסברגר מדוע מכסים את הענין הזה. הוא אמר זאת על מדרגות העירייה ואחריה, בפגישה לפני כשבוע, הוא חזר על הדברים אלה.

ווייסברגר (לצרפתי): מדוע נפגשו לפני שבוע?

צרפתי: לפני שבוע הלכתי לקנות כרטיסים בקולנוע עצמון. ווייסברגר אמר לי: "צרפתי, לחצים עלינו יותר מדי ורוב צימם שענין השחיתות לא ייצא החוצה". היו לי כרטיסים לשעה תשע. החלטנו להיפגש בארבע עיניים וקבענו פגישה בשדרות הכרמל, מל, בשעה שש וחצי. זה היה ביום 29.11.54 ישבנו בקפה מנולי. ווייסברגר אמר לי: "אתה יודע שלוחצים עלינו בענין פרייליך ואיננו מוכן לסבך את כל הנהלת הקולנוע. אני לא מבין את אבא חושי, סיפורי את הדבר למר יעקב חושי דרך גיטי. הדבר ידוע גם לגבי חנה חושי, שאיתה נפגשתי פעמיים. יש לי חבר טוב ששמו חוסריש, עורך דין. היינו יחד בצבא. חוסר הבטיח לי שאחרי החירות פרייליך לא יישאר יום אחד בעירייה. עד הבחירות נבוא ליד הסכם ולא נעורר שאלה זאת".

וייסברגר סיים ואמר: "אמנם יתנו כס פים, אבל הנהלה לא צריכה להסתכן".

עניתי: "אתה אמרת את הדבר לשלושה אנשים: איך תצא מזה?"

וייסברגר ענה: "חוסריש יסדר את הדבר. אמרו לי שאם אני שאמרת את הדברים מתוך רוגה, יבינו אותי, חוסריש יוציא מפרייליך הצהרה שלא יתבע אותי לדון".

ווייסברגר ענה: "חוסריש יסדר את הדבר. אמרו לי שאם אני שאמרת את הדברים מתוך רוגה, יבינו אותי, חוסריש יוציא מפרייליך הצהרה שלא יתבע אותי לדון".

"כולם היו גנבים"

יעקב חושי ישב נדהם. אפילו עורך דין קושיניר נתאבן לרגע. רק צימרמן, שעד כה שקד בעיקר על מניעת צימריה סוקול, נתעשת מיד, תקף את ווייסברגר.

צימרמן: נכון שעורך הדין שלך הוא חוסריש?

ווייסברגר: כן.

צימרמן: יש לך גיס העובד בנשר?

ווייסברגר: כן. שמו צבי בן ציוני.

צימרמן: האם סיפרת לצרפתי משהו על גיסך?

ווייסברגר: אני לא זוכר.

צימרמן: האם סיפרת לו שגיסך נפגש עם יעקב חושי?

ווייסברגר: כן.

הישיבה, אשר נמשכה זה כמה שעות, הייתה יותר מדי אנטי-חושאית ועל כן מסר היז"ר את רשות החקירה האחרונה

לפרייליך עצמו, כדי לסיים, לפחות, בטון, אך, אהה, הסיף הכיבד גם הוא:

פרייליך: האם אתה מוכן להצהיר בשי בועה שלא שילמת לי כסף?

ווייסברגר: כן.

פרייליך: האם אתה מוכן להצהיר בשי בועה שלא שילמת כסף למלך בשבילי?

ווייסברגר: כן.

צרפתי: האם חותר לי לשאול שאלה אחת?

חושי: כן.

צרפתי: ווייסברגר, האם אתה מוכן להצהיר בשבועה שהנהלת קולנוע עצמון לא נתנה כסף לפרייליך?

ווייסברגר: אני באופן אישי לא נתתי.

יעקב חושי (בכעס מתפרץ): לא הייתי צריך לתת לך רשות לשאול זאת.

צימרמן (למזכיר-ההעדה): רשמתי הכל? המזכיר: כן.

ההעדה קמה, יגיעה וסחוטתה. רק מקץ עשרה ימים נתכנסה ההעדה שוב, הוסיף פה לחקור את שותפי קולנוע עצמון, המי שיכה לגולל את המסך מעל האשמות חדר שות. רגעיים נידמה, כי הנה מתפרצים בעלי הקולנוע, אומרים את אשר בליבם. אם גם הכחישו את מתן-השחיתות, לא אמרו טובות על פרייליך, עד כי בסוף הישיבה התפרץ זה ואמר:

יעקב חושי (בכעס מתפרץ): לא הייתי צריך לתת לך רשות לשאול זאת.

צימרמן (למזכיר-ההעדה): רשמתי הכל? המזכיר: כן.

ההעדה קמה, יגיעה וסחוטתה. רק מקץ עשרה ימים נתכנסה ההעדה שוב, הוסיף פה לחקור את שותפי קולנוע עצמון, המי שיכה לגולל את המסך מעל האשמות חדר שות. רגעיים נידמה, כי הנה מתפרצים בעלי הקולנוע, אומרים את אשר בליבם. אם גם הכחישו את מתן-השחיתות, לא אמרו טובות על פרייליך, עד כי בסוף הישיבה התפרץ זה ואמר:

ובעל-קולנוע עצמון באמת אמרו עלי כל מה שהוא טען. אני אפילו יודע טעשנים אגף הדולר שמר פונימן השקייע. בעלי הקולנוע לא הצהירו עליהם באוצר. הם גנבים גדולים. אולם מדוע צרפתי ומזכיר-

"והרי לפניכם", כותב צרפתי, "מספר עובדות היכולות להעיד על התנהגותי של מר פרייליך":

קפה האז, הר-הכרמל: בתיקפה זה נהג לשלם את ההיטל לצרכי-סעד (המחושב לפי גודל-המחזור) על-פי ספרי-חשבונות. בשנת 1953 ביקש בעל הקפה לשלם את ההיטל עבור התקופה 1.6.53 עד 1.11.53 לפי הסכם ולא לפי הפפרים. מר פרייליך הסכים והמליץ... על תשלום היטל בגובה 2200 ל"י. בסוף שנת 1953 נעשתה ביקורת פתע בקפה האז. ביזמתו הפרטית של המר פקח הלל וייס, וכתוצאה מביקורת זאת הסתבר שהמס שהגיע עבור התקופה הנ"ל היה צריך להיות 3182 ל"י ולא 2200 ל"י. הערתי את תשומת לבו של מר פרייליך לעובדה זו.

במאי 1954 פנה שוב בעל בתי-הקפה הנ"ל בבקשה לערוך הסכם כאשקד. אני אמרתי, כי יש לדרוש 3182 ל"י ותוספת של 10%, מאחר שהמחירים בבתי-הקפה עלו בדרך-כלל ב-10% מאשקד. למרות זאת נחתם הסכם עם קפת האז לתשלום בסך 2400 ל"י בלבד.

מוזון קולנוע ארמון: בעל מוזון זה אינו משלם בסדר את ההיטל הסוציאלי. רוב התביעות שהוגשו נגדו בוטלו בפקודת מר פרייליך.

מוסף רוזב: מוסך זה צייר שלט בשנת 1952-53, ללא רשיון. המס המגיע היה 57 ל"י לשנה. בשנת 1952-53 לא נגבה כל מס ובשנת 1953-54 נתן פרייליך הוראה לממונה על השלטים, מר משה בוק, למדוד את השלט מחדש, באופן שהמס יהיה קטן

פקודת החוק הפלילי 1936

- סעיף 336. כל המזויף מסמך, ייאשם בעבירה, ויהא צפוי ל-מאסר שלוש שנים.**
- סעיף 339. א' — כל המזויף כוזב, בין מוטבע ובין מודבק, המשוש-למאסר שבע שנים.**
- סעיף 340. כל המפיץ ביודעין ובמירמה מסמך כוזב, ייאשם בעבירה ויהא צפוי לאותו עונש, כאילו זיף את המסמך (שבע שנים).**
- סעיף 344. כל אדם אשר בכוונה להונות: (א) — מחבר... איזה מסמך... בלי רשות או הצדקה חוקית, או (ב) מפיץ ביודעין מסמך... שחוזר... כאמור לעיל על ידי אדם אחר, ייאשם בפשע ויהא צפוי למאסר שבע שנים.**

יתר. הוראה זאת בוצעה עליידי משה בוק ודוד שטיינר והמס הוקטן ל-24 ל"י, עליידי כך שהשלט פוצל לשניים.

גם המס המוקטן לא שולם עד היום ולא נגטלו כל פעולות משפטיות נגד בעיית המוסך, ומשפט אחד שהוגש בזמנו ביטל לפי הוראות פרייליך.

אני מקווה שההעדה הראג לכך שמר פרייליך לא יעמוד במגע עם העדים אשר יצטרכו להעיד בפנים ושעל אחדים מהם הוא ממונה.

מנגנון החושי נכנס לפעולה

עד מהרה נתגלה, כי אזהרתו של צרפתי באה בעיתה. עם השינוי הנמרץ שחל במצב בשינוי האחרונות, עם הרחבת היקף-החקירה, עם הסכנה המוחשית מאוד (שהיתה לאחרי-כן לעובדה), כי פרייליך יחליט במצוקתו לסחוף עימו אחרים, ויגלה את הידוע לו, כדי לאלץ את העירייה להגן עליו, הפכה בעיית-פרייליך לבעיית-חושי, לבעיית החושיות כולה. ערימת-האגוזים של המעילות עמדה להתמוטט כולה, כיוון שאגוז אחד נשטט והלך מתוכה, מאיים לגרום עמי מפל גדל והולך.

ואז הוכנס לפעולה המנגנון הכלי-כחול, ריכז עדים, לחץ, איים, הטיל מורא. ביום 26.12.54 הובא לפני הוועדה מכתבם של כמה מפקידה העירייה, אשר נקראו להעיד בפניה על פרשת-פרייליך: "אנו נקראים להעיד... ברור לנו שהוועדה תוציא מסקנות

העיר עשו מסעמים מההאשמות נגדי, אינני יודע.

אני נכנסתי לסגר-ראשי-העירייה, מר נוטי באום (נציג מפ"ם) והתירתי בו שעלינו להכניס קופאי שלנו לקולנוע עצמון, כי ישנם שם דברים לא בסדר. סגר-ראשי העירייה תמך בהצעת, אולם ראשי-העירייה התנגד לזה."

ההאשמות מתו — יחיו ההאשמות

מסיים פרייליך לשפוך זעמו על בעלי-הקולנוע, נזכר פתע היכן הוא עומד, ומיד שינה את כיוון-התקפתו במאה ושמונים מעלות, והחל מאשים את צרפתי בחתירה חתונה. פרייליך הכין הצהרה, בה סקר את תולדות עבודתו בעירייה, תאר את טוהרה כפיו של עצמו, תקף את צרפתי: "אם יש לו האשמות נגדי, מדוע אינו מגלה אותן? וסיים בקריאה לוועדה: "עשו כמיטב יכולתכם לחסל פרשה כאובה זו בהקדם".

הדבר ארע בתשע-עשר בדצמבר 1954 והוועדה קבעה, כי תתכנס שוב מקץ שבוע ימים; בינתיים חל שינוי במצב, שינוי חמור ומדאיג.

בין שתי ישיבות אלו החליט צרפתי, כי הגיעה העת לגלות את הקלפים טבירו. אשר הכל לחצו עליו לגלותם. תוך הודיע בבורה, כי אין זה אלא חלק מהחומר הידוע לו, שיגר מכתב לוועדה, ועם מכתב זה חזל צרפתי מהיות גורם פסיבי בפרשת החקירה. הפך לתובע ואחרי-כך גם לחוקר.

הקשורות גם בעדותותינו. אנו דורשים הב"טחה מצד הוועדה ליחסי-ציבור, כי לא נהיה מטרה לשום פגיעות (פיטורים, העברות וכדומה) מכל צד שהוא. אנו בטוחים, כי הוועדה ליחסי-ציבור תבין לרוחני".

מעתה היתה כל ישיבה של הוועדה נפתחת בהודעת יעקב חושי, כי לאיש לא יאונה רצו עקב מסירת עדותו ובהסתהה זומה מצד באיכות הוועדה העובדים. מה ערך היה להבטחות אלו, יכולים אנו ללמוד ממכתבו של דוד שטיינר, פקיד במחלקת-פרייליך והעד העיקרי בפרשת מסי-השלטים, אשר תוך כדי חקירה נתברר, כי הגרעונות במסים אלה מקיפים לא כמה עשרות לירות, כפי שחשב צרפתי, אלא כאף ל"י.

וכך כתב מר שטיינר להעדה, זמן מה לאחר שמסר שם את עדותו:

כזכור לכם, פנו אליכם מכפר הקידים במחלקה לרשיונות ולמסיעי-קופין, ובניהם אני, לקבלת הגנת הוועדה, כאשר נקראנו להעיד בבירור שהתנהל נגד מיהל-המחלקה, מר פרייליך... הובטח לנו, כי לא יאונה כל רע לכל הבא להעיד בפניכם.

מאז מסירת עדותי ועד כה, מנצל מר פרייליך את סמכויותיו כמנהל-המחלקה ומי נסה להתנגס בי ילדות לחיי כולל הדרכים והאמצעים שברשותו, מאחד ז-העדות את האמת בפני הוועדה. להלן מספר עובדות אישיות:

לאחר שהגשתי בעל-עסק בשם וינוגרדוב למשפט על קביעת שלט לא-חוקי, ולאחר יזנביצא אשם עליידי השופט יקנס, הנפיע הנתבע במשרדו של פרייליך, פרייליך קרא לו בנוכחותי, אמר למר וינוגרדוב שיכתוב תלונה נגדי אל ראשי-העירייה יהוא ידאג ל"סידורי".

למרות שהשלט של וינוגרדוב נשאר בלתי חוקי גם אחרי המשפט, הורה פרייליך להור ציא לו רשיון.

במשך כל זמן עבודתי עבדתי שעות נוספות. וכאשר החלט לשלם עבור שעות נוספות, קיבלתי גם אני תשלום כמו כולם. אך מאז עדותי בפני הוועדה חדלתי לעבוד שעות נוספות, לפי הוראותי של מר פרייליך.

המכתב מפרט עוד כמה מעשי-הקמה וזכרתיים במילים: "הונו מבקש את החער-ביתכם וחסותכם המיידית, כפי שהובטח על ידיכם".

וכך יודעים, כי האמת פירושה סכנה לפרנסה, ואלו השקר — תקייה לעליה בדרגה, הובאו פקידה-העירייה לעדות.

קרן ראש העיר הוכנסה לפרשה

ישיבות הוועדה התמידו, אחת לש"בוע, משך כל חודש ינואר, מהדקות אט אט את הניגיה סביב צווארו של פרייליך. הפקח פכר, מי שערך את הביקורת בקולנוע עצמון, הכביר שהקולנוע נהג לרמות את האיצר והעירייה בשיטות, כיפר כיצד גישה פרייליך להשפיע עליו לטובת את עדותו ועד כמה תמה, כאשר העירייה לא הגישה תביעה משפטית נגד הקולנוע.

עד אחר, ממשורר-האוצר, הביע תמיהה דו"מה "הסביר, כי באוצר לא ידעו על היקף הפרשה ולכן הסתפקו בקנס ארמני-טרטיבי של 450 ל"י. בעוד שהחוק מאיים בשלוש שנות-מאסר וקנסות בסך שלושת-אלפים ל"י, מאז עברה הוועדה לחקור את פרשת השלטים ולפתע צף ועלה השם המפורש, שמה של קרן-ראשי-העיר, והוא קשור מיד בעבירות על החוק, במעילות וסידורים חשאיים.

משה בוק, הממונה על השלטים בעירייה, נקרא להעיד.

צרפתי: כמה צריך היה מוסך רוזב לשלם עבור השלטים שלו?

בוק: לשנת 1952-53 הוא הצטרך לשלם 57 ל"י, אולם סכום זה לא שולם. במקומו שולם סך 33 ל"י לקרן-ראשי-העירייה.

צרפתי: האם בשנת 1953-54 שולם הסך של 57 ל"י עבור השלטים הנ"ל?

בוק: לא.

צרפתי: למה?

בוק: שלט זה חולק לשניים.

צרפתי: לפי הוראות מי?

בוק: לפי הוראות מר פרייליך.